

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **L. S.**, zast. JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, se sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 11. 2016, č. j. X, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 22. 11. 2017, č. j. 61 Ad 9/2016 - 75,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Česká správa sociálního zabezpečení rozhodnutím ze dne 3. 6. 2016, č. j. X (dále jen „rozhodnutí správního orgánu prvního stupně“), přiznala žalobci podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), ve spojení s § 68 téhož zákona a § 95 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995 (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), od 18. 4. 1991 příplatek k důchodu podle § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích (dále jen „zákon o mimosoudních rehabilitacích“), z důvodu jeho služby ve vojenském táboře nucených prací v době od 30. 10. 1953 do 22. 12. 1955, tj. za 25,73 měsíců, ve výši 386 Kč (dále jen „příplatek“). Současně uvedla, že se dle § 58a zákona o sociálním zabezpečení a § 98 zákona o důchodovém pojištění příplatek slučuje s důchodem, ke kterému náleží, a tvoří s ním jeden celek.

[2] V záhlaví uvedeným rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobce a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdila.

II.

[3] Proti rozhodnutí žalované podal žalobce žalobu u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích (dále jen „krajský soud“). Ten napadené rozhodnutí zrušil a věc žalované vrátil k dalšímu řízení.

[4] Krajský soud dospěl k závěru, že postup žalované při výpočtu příplatku k důchodu žalobce podle § 24 odst. 4 zákona o mimosoudních rehabilitacích, konkrétně co se týče způsobu provedení výpočtu doby služby ve vojenském táboře nucených prací za neukončené měsíce, nebyl správný. I v případě stanovení výsledku s přesností na dvě platná desetinná místa měla žalovaná zohlednit číslice na dalším desetinném místě a druhé platné číslo případně zaokrouhlit.

III.

[5] Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) nyní brojí proti v záhlaví specifikovanému rozsudku krajského soudu z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Navrhla napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Stěžovatelka nejprve uvedla, že zákon o mimosoudních rehabilitacích nestanovuje konkrétní matematické postupy k výpočtu výše příplatku podle § 24 odst. 4 tohoto zákona. Z toho důvodu sama vypracovala metodiku, podle níž i v posuzovaném případě výši příplatku vyčíslila. Postup je stanoven tak, že se v první řadě z celkové doby trvání rozhodné skutečnosti (v posuzovaném případě služba ve vojenských táborech nucených prací) vyčlení celé měsíce. Zbývající jednotlivé dny se následně stanoví jako zlomky, v jejichž čitateli je počet dnů služby ve vojenských táborech nucených prací v daném kalendářním měsíci a ve jmenovateli počet dní tohoto kalendářního měsíce (např. 23/30). Tento zlomek se převede na desetinné číslo a výsledek se stanoví na dvě platná desetinná místa (23/30 = 0, 76666666...., tj. 0,76), tj. k číslicím za druhým desetinným místem se nepřihlíží. Jelikož se za dny trvání služby nad dobu ukončených měsíců poskytují odpovídající části ze stanovené měsíční sazby (tzv. deniny), sečtou se následně jednotlivé dílčí doby služby a výsledek se vynásobí měsíční sazbou, která činí u příplatku za službu ve vojenských táborech nucených prací 15 Kč. Výsledná částka se zaokrouhlí vždy směrem nahoru. Tedy ve prospěch oprávněného.

[7] Při stanovení výpočtu denin stěžovatelka ve své metodice zcela záměrně neužila výraz „zaokrouhlování“. Jejím cílem totiž nebylo zaokrouhlovat hodnotu již v této fázi, ale zaokrouhlit až konečnou výši příplatku. Stěžovatelka naopak vždy zdůrazňovala, že v této fázi provádí výpočet na dvě platná desetinná místa. Oba matematické postupy (tj. zaokrouhlování a provádění výpočtu na určitý počet platných cifer) jsou přitom podle stěžovatelky správné a bylo pouze na jejím uvážení (jako na tvůrci metodiky), který z nich pro své účely zvolí. Na podporu svých tvrzení stěžovatelka odkázala jednak na Přílohu B, nazvanou „*Zaokrouhlování čísel*“, České technické normy – ČSN ISO 80000-1:2011, vydané Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví a jednak na dvě vyjádření proděkana pro matematiku Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy.

pokračování

[8] Stěžovatelka měla za to, že zvolený postup při stanovení příplatku podle § 24 odst. 4 zákona o mimosoudních rehabilitacích je neutrální ke všem žadatelům bez ohledu na to, za kolik dní se náhrada přiznává a do jakých kalendářních měsíců (s rozdílným počtem dnů) jednotlivé dny spadají. V důsledku přijaté metodiky nadto získá každá oprávněná osoba jeden den navíc, neboť stěžovatelka při výpočtu zohlední (započte) první i poslední den rozhodné doby. Postupem podle metodiky tedy nejsou oprávněné osoby nezákonně poškozovány, neboť získají vždy vyšší částku, než která by odpovídala skutečnému trvání rozhodné skutečnosti. Je tak podle stěžovatelky učiněno zadost i povinnosti vykládat zákon ve prospěch rehabilitovaných osob, jak ji lze dovodit z četných rozhodnutí Ústavního soudu i Nejvyššího správního soudu.

[9] Stěžovatelka dále uvedla, že metodiku používá již 9 let. Odporovalo by proto zásadě předvídatelnosti správního rozhodování a dodržování vytvořené správní praxe, kdyby nyní přistoupila k její změně.

[10] Stěžovatelka měla na základě uvedeného za to, že napadený rozsudek je nezákonný pro nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem v předcházejícím řízení. Rovněž krajskému soudu vytkla, že v napadeném rozsudku nikterak nespecifikoval, proč je její metodika nezákonná, a ztotožnil se se způsobem výpočtu předestřeným žalobcem, aniž by odůvodnil, proč je naopak tento způsob zákonný.

IV.

[11] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[12] Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Jelikož stěžovatelka napadla rozsudek krajského soudu také pro jeho nepřezkoumatelnost, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve touto kasační námitkou, neboť by bylo předčasné, aby se zabýval právním posouzením věci samé, pokud by byl napadený rozsudek nepřezkoumatelný. Nepřezkoumatelnost je natolik závažnou vadou rozhodnutí soudu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud ji stěžovatel nenamítl, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Má-li rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí srozumitelné, obsahující dostatek důvodů podporujících výrok rozhodnutí.

[15] Z kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dovodil, že stěžovatelka spatřovala nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku v jeho nedostatečném odůvodnění. Vytkla totiž krajskému soudu, že nikterak nespecifikoval, proč je její metodika výpočtu příplatku nezákonná, a pouze se ztotožnil se způsobem výpočtu předestřeným žalobcem, aniž by odůvodnil, proč je naopak tento způsob zákonný.

[16] Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána především tehdy, opřel-li soud rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75), nebo pokud zcela opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 - 74).

[17] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů netrpí. Krajský soud v samém úvodu napadeného rozsudku odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. 1 Ads 100/2017 - 24, a dále na straně 5 z něj citoval. Zvýraznil přitom odstavec, z něhož je zřejmé, že se ztotožnil se závěrem kasačního soudu, podle kterého by měla stěžovatelka při výpočtu denin podle zákona o mimosoudních rehabilitacích nejenom stanovovat výsledek na dvě platná desetinná místa, ale také zohlednit číslice na dalším desetinném místě a druhé platné číslo případně zaokrouhlit. K tomu krajský soud také na straně 6 napadeného rozsudku poukázal na princip *in favorem rehabilitionis* stanovující povinnost vykládat zákon ve prospěch rehabilitovaných osob. Nejvyšší správní soud tudíž v právě posuzované věci nepřisvědčil námitce stěžovatelky týkající se nedostatečného odůvodnění závěru krajského soudu o vadném postupu stěžovatelky v případě výpočtu žalobcova příplatku.

[18] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, přezkoumal ho v rozsahu zbylé kasační námitky poukazující na jeho nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem v předcházejícím řízení (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.). Té však rovněž nepřisvědčil.

[19] Spornou v posuzované věci je otázka výpočtu denin podle zákona o mimosoudních rehabilitacích. Konkrétně, zda je v souladu se zákonem o mimosoudních rehabilitacích a judikaturou Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu postup stěžovatelky (vyplývající z její metodiky pro tyto účely vytvořené), při němž při výpočtu denin stanovuje výsledek s přesností na dvě platná desetinná místa, aniž by zohledňovala číslice na dalším desetinném místě a druhé platné číslo případně zaokrouhlovala.

[20] Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře již otázce výpočtu denin podle zákona o mimosoudních rehabilitacích věnoval např. v rozsudku ze dne 30. 3. 2017, č. j. 1 Ads 100/2017 - 24, nebo ze dne 21. 12. 2017, č. j. 3 Ads 306/2016 - 77. Jelikož se v právě posuzovaném případě jedná o skutkově obdobnou věc jako v uvedených rozsudcích, odkazuje kasační soud v podrobnostech na závěry v nich uvedené. Považuje za vhodné zároveň připomenout, že v těchto rozsudcích vyšel z preambule zákona o mimosoudních rehabilitacích, ze znění tohoto zákona a z relevantní judikatury Ústavního soudu řešící problematiku odškodňování osob dotčených křivdami způsobenými v období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, ze které vyplývá povinnost soudů takové případy posuzovat podle principu *in favorem rehabilitionis* (viz např. nálezy ze dne 12. 3. 2001, sp. zn. II. ÚS 187/2000, ze dne 6. 12. 2005, sp. zn. I. ÚS 605/03, ze dne 29. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 10/13, a ze dne 15. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 819/15).

[21] V citovaném rozsudku č. j. 1 Ads 100/2017 - 24, Nejvyšší správní soud vyslovil, že postup stěžovatelky při výpočtu denin podle zákona o mimosoudních rehabilitacích vycházející z její metodiky a spočívající v tom, že výpočet provádí s přesností na dvě platná desetinná místa, aniž by přihlížela k číslicím na třetím a dalším desetinném místě (tj. neprovádí zaokrouhlování na dvě desetinná místa), není správný. Dospěl přitom k závěru, že i v případě výpočtu na dvě platná desetinná místa, z něhož metodika vychází, je třeba zohlednit číslice na dalším desetinném místě a druhé platné číslo případně zaokrouhlit.

[22] Pokud stěžovatelka v kasační stížnosti argumentovala tím, že z důvodu absence zákonné úpravy byla ve své metodice oprávněna zvolit k výpočtu denin podle zákona o mimosoudních rehabilitacích matematický postup podle svého výběru (tj. ať už zaokrouhlování nebo výpočet čísel na platná desetinná místa), neboť se v obou případech jedná o správné a použitelné metody, nemůže s ní Nejvyšší správní soud souhlasit.

[23] Zaokrouhlování a výpočet na dvě platná desetinná místa nejsou dva zcela odlišné postupy při výpočtu. I při stanovení konečné hodnoty s přesností na dvě platná desetinná místa je totiž třeba využít matematických zásad, podle nichž se při takovém postupu musí provést zaokrouhlení (viz cit. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Ads 100/2017 - 24).

[24] V posuzované věci navíc není sporu o tom, že pokud by stěžovatelka postupovala při výpočtu příplatku k důchodu žalobce způsobem, který Nejvyšší správní soud uvedl v citovaném rozsudku č. j. 1 Ads 100/2017 - 24, byla by výše výsledného příplatku vyšší, než ta, kterou stěžovatelka vyčíslila postupem dle své metodiky. Z toho pohledu tedy není rozhodující, zda obecně jsou či nejsou dle praktických matematických či fyzikálních pravidel přípustné oba postupy výpočtu, neboť jeden z těchto způsobů výpočtu (právě ten používaný stěžovatelkou) znevýhodnil žalobce v rozporu s principem *in favorem rehabilitionis*.

[25] Námitka, že stěžovatelka by při respektování rozsudku krajského soudu porušila zásadu předvídatelnosti správního rozhodování a dodržování vytvořené správní praxe, není důvodná. Jak již Nejvyšší správní soud dovodil výše, stěžovatelčina praxe při výpočtu denin podle zákona o mimosoudních rehabilitacích není v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani s principem *favoris rehabilitationis*, vyjádřeným Ústavním soudem. Sám tento fakt zpochybňuje udržitelnost této správní praxe.

[26] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že stěžovatelka v průběhu celého řízení argumentovala způsobem výpočtu, který je obsažen v její vlastní metodice. Touto metodikou (vnitřním pokynem) sama sobě stanovila pravidla pro postup při výpočtu denin, neboť zákon tento postup neurčuje, a učinila tak chybně, jak je vyloženo výše. K tomu lze navíc připomenout, že tato metodika není veřejně dostupná, takže žalobci nezbylo, než použitelnost metodiky vyjasnit autoritativním rozhodnutím soudu.

[27] Nejvyšší správní soud tedy na základě uvedeného dospěl k závěru, že krajský soud nepochybil, pokud postup stěžovatelky při výpočtu příplatku k důchodu žalobce podle § 24 odst. 4 zákona o mimosoudních rehabilitacích neshledal správným, neshledal důvodnými její argumenty, zrušil její rozhodnutí a zavázal stěžovatelku k tomu, aby

v dalším řízení ve věci vykládala svou metodiku tím způsobem, že v případě výpočtu denin na dvě desetinná místa provede rovněž zaokrouhlení na dvě desetinná místa podle běžných pravidel matematiky.

VI.

[28] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[29] Součástí kasační stížnosti učinila stěžovatelka i návrh na přiznání odkladného účinku. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud přistoupil po provedení nezbytných procesních úkonů bezodkladně k věcnému projednání kasační stížnosti, neshledal potřebným o tomto návrhu samostatně rozhodovat.

[30] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalobci v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, proto mu jejich náhrada nebyla přiznána, ač by jinak, jako v řízení úspěšný účastník, právo na jejich náhradu měl.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2018

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu